

De grillige groei van de uitzendbranche

Auteur(s):

Centraal Planbureau

Verschenen in:

ESB, 82e jaargang, nr. 4101, pagina 297, 9 april 1997

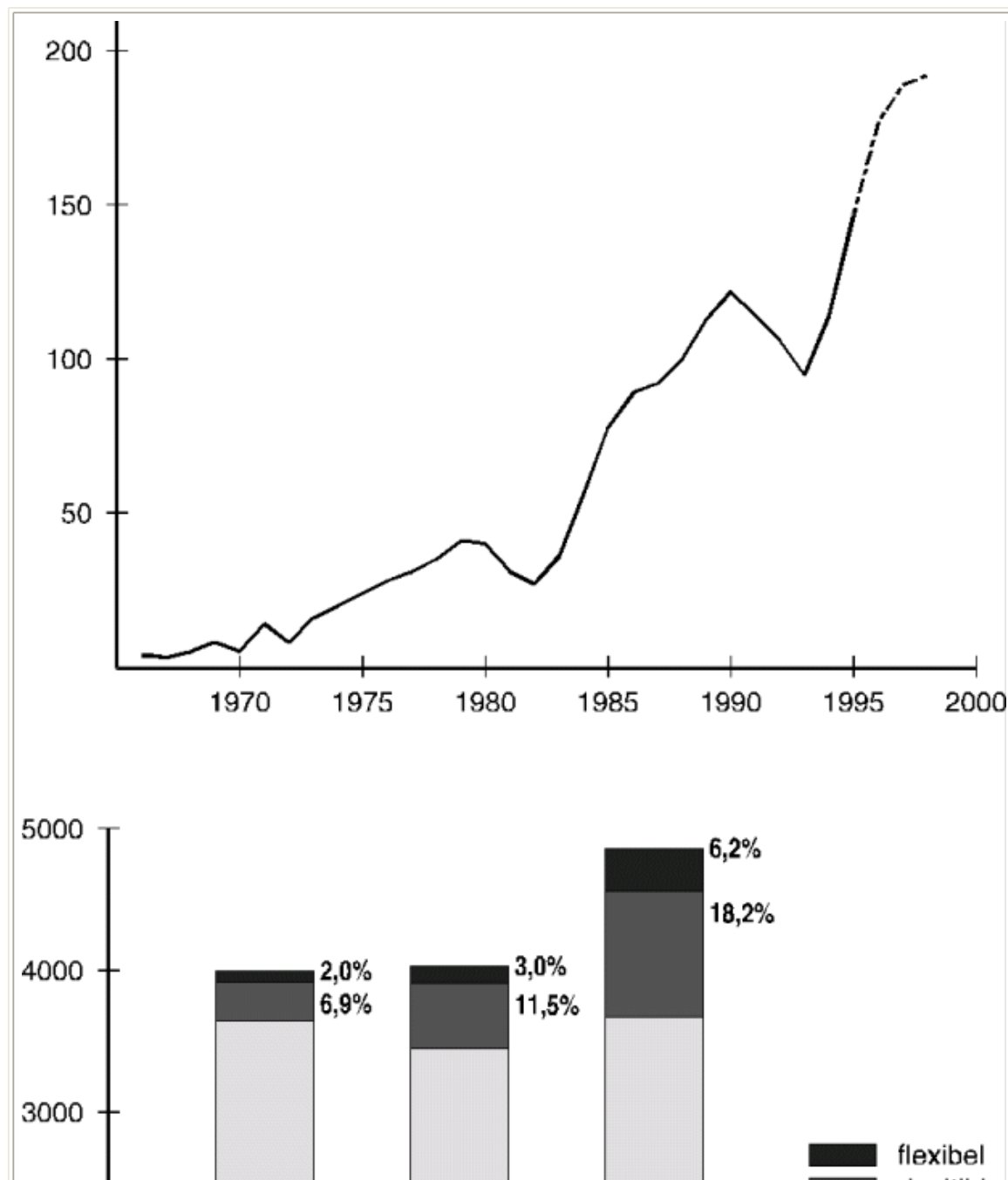
Rubriek:

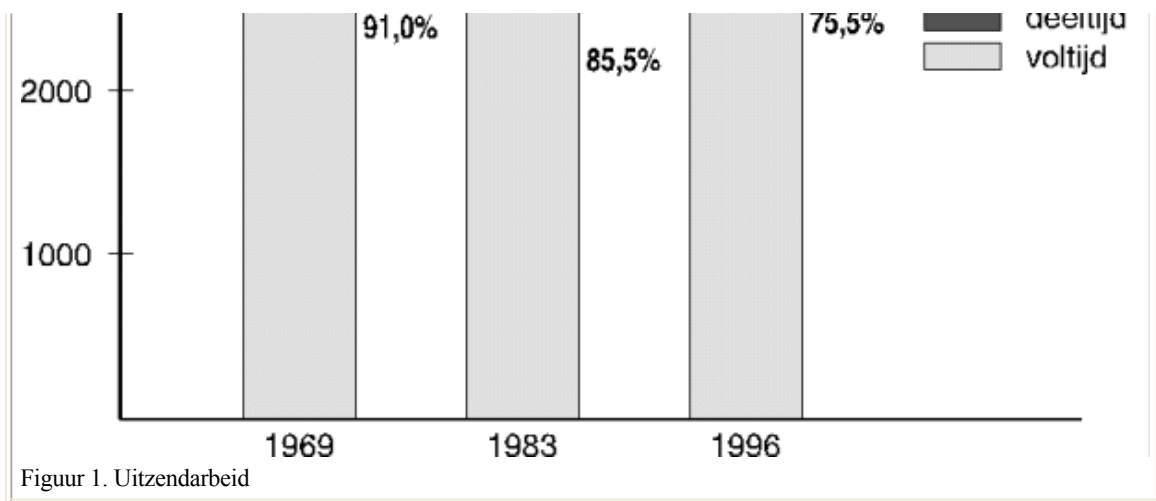
Arbeidsmarkt

Trefwoord(en):

arbeidsmarkt, nederlandse, economie

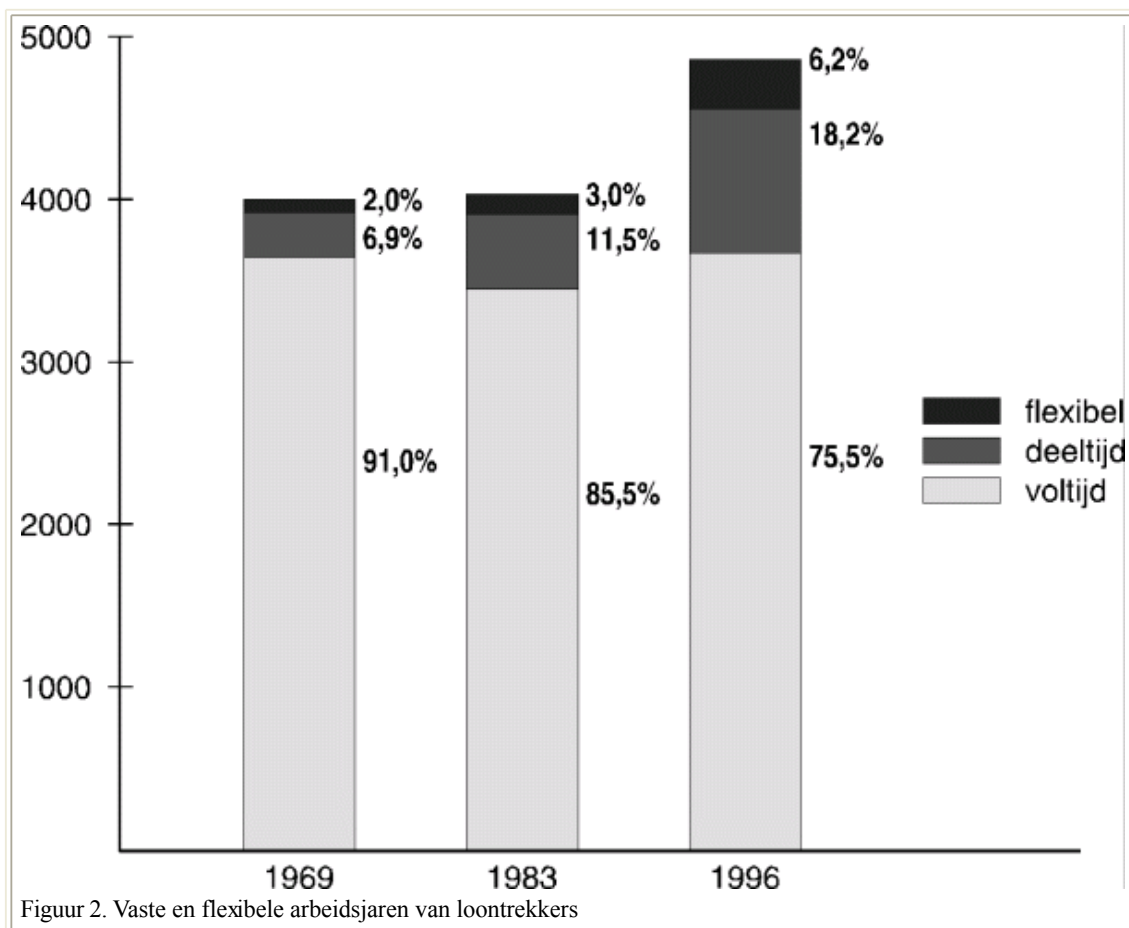
De uitzendbranche vertoont al jaren een sterke groei, met enkele ups en downs. [figuur 1](#) laat de ontwikkeling van de uitzendbranche sinds 1966 zien. Na 1972 is een explosieve groei opgetreden met gemiddeld 11% per jaar. Rondom dit gemiddelde deden zich onder invloed van de conjunctuur forse schommelingen voor. De recessie in het begin van de jaren tachtig en de dip in het begin van de jaren negentig zijn duidelijk herkenbaar.

De uitzendbranche heeft enkele opvallende karakteristieken. Een eerste is dat uitzendarbeid tijdelijk wordt ingezet en dat zodoende het aantal personen werkzaam op deze markt het aantal arbeidsjaren ver overtreft. In 1995 bedroeg het gemiddeld aantal uitzendkrachten per dag 192.000, en het aantal personen dat in dat jaar op enig moment uitzendarbeid verrichtte bedroeg 648.000. Een tweede karakteristiek is dat het gaat om relatief laagwaardige arbeid. Het grootste deel is eenvoudig productie- en fabriekswerk en administratief werk. Het gemiddeld loon is dan ook laag: 35% minder dan het gemiddelde loon in Nederland.

De uitzendbranche is naar evenredigheid met de totale flexibele arbeid meegegroeid. In de periode 1969-1995 is de groei van de totale werkgelegenheid van loontrekkers met ongeveer 900.000 arbeidsjaren bijna geheel gerealiseerd door de toename van deeltijdwerk en flexibele arbeid, zoals uitzendwerk of werk verricht door personen met een tijdelijk contract of oproepkrachten (zie [figuur 2](#)).

De lange-termijngroei van de vraag naar flexibele arbeid moet worden gezien als onderdeel van de algemene trend in de richting van meer externalisatie. Bedrijven leggen zich toe op kerntaken. Niet-kerntaken worden aan specialisten uitbesteed. Uitzendbureaus zijn specialisten in het opvangen van onverwachte fluctuaties in vraag naar arbeid. De uitzendbranche is dan ook zeer gevoelig voor conjuncturele ontwikkelingen. Regelmatige fluctuaties worden vooral opgevangen door de inzet van deeltijdwerkers of oproepkrachten. Zo hebben vooral de horeca en de detailhandel vaste wekelijkse pieken die met deeltijders en oproepkrachten worden opgevangen. Landbouw en visserij hebben vooral met seizoensfluctuaties te maken. In deze sectoren heeft zo'n 20% van de werknemers een flexibel contract. Het gaat daar meestal om kortlopende contracten of oproepkrachten. De vorm van flexibele arbeid die wordt gekozen hangt overigens ook af van wettelijke regelingen en afspraken in cao's. Zo is in de bouw de inzet van uitzendarbeid op dit moment verboden, maar dit is in 1998 weer toegestaan.

De conjunctuurgevoeligheid van de uitzendbranche manifesteert zich in het volgende patroon. In het begin van een groeiversnelling wordt de stijging van de productie zo veel mogelijk opgevangen door een hogere inzet van eigen personeel. Als de groei doorzet en de

eigen personeelscapaciteit maximaal is benut wordt een beroep gedaan op uitzendarbeid. Dit is een periode dat de uitzendarbeid explosief toeneemt. De laatste keer dat zo'n situatie zich voordeed begon in het vierde kwartaal 1993. Als de groei hoog blijft, maar niet verder accelereert, stabiliseert de vraag naar uitzendarbeid. Bedrijven nemen zelf vaste werknemers in dienst om aan de hogere vraag te voldoen. Deze nieuwe werknemers worden ten dele geworven uit de betere uitzendkrachten. Verwacht wordt dat deze ontwikkeling zich de komende jaren zal voordoen. Na de zeer sterke groei van uitzendwerk in 1996 volgt in 1997 een afvlakking en in 1998 neemt de groei nog verder af. Dit neemt niet weg dat door de flexibiliseringstrend het lange-termijnperspectief voor de uitzendbranche wijst op verdere groei.
